

quidam intellexerunt esse prohibitam, non quidem excommunicationem Hæreticorum, sed eorum occisionem, ut patet per auctoritatem Chrysostrami (& subinde etiam Augustini). — Quod ergo Dominus dicit: *Sinite utraque crescere usque ad messem, qualiter intelligendum sit, apparet ex hoc, quod subditur: Ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum.* Ubi etiam in responsione ad 3. rationem reddit, quare Infideles non possint cogi ad Fidem Catholicam ab Ecclesia, bene vero Hæretici, iniqui: *Quod sicut vovete est voluntatis, reddere autem necessitatis; ita accipere fidem est voluntatis, sed tenere eam acceptam est necessitatis: & ideo Hæretici sunt compellendi ut fidem teneant.* Dicit enim August. ad Bonifacium ep. 56. *Ubi est, quod isti clamare consueverunt, liberum esse credere, vel non credere: cui vim Christus intulit? (en querelas Adversariorum) Agnoscant in Paulo prius cogentem Christum, & postea docentem.* Cogentem inquam, ut supra dixit idem S. Doctor, non ut nolens credat, sed ex nolente tandem volens fiat, agnita tandem veritate. Et per hoc patet ad auctoritates quorundam Patrum à Grotio allatas: vel enim loquuntur de non cogentis Infidelibus, vel si de Hæreticis idem sentiant, cum reverentia deserendi sunt, atque sententia S. Augustini (cum quo retractante sentire malo, quam primam sententiam edente) totiusque Ecclesie Romano Catholice sequenda.

74. Et ex hætenus responsis, rationibus Conclusionis omnia recentiorum Juris-Consultorum Protestantium diceria in auras abeunt. Præterire tamen non possum insignem calumniam, quam generalis Patrum calumniator Fleischerus, ut sæpe jam notavimus, cap. 29. S. Au-

gustino impingit, dum N. 13. ait: Ipse S. Augustinus libro qq. Evangelii secundum Matth. c. 12. damnavit omnem coactionem in Religione, & persecutionem Hæreticorum; ut primum vero nactus est favorem Cæsarum, à vestigio mutavit sententiam, factusque summus Hæreticorum omnium persecutor: — ita ut jure dici possit Pater omnium Hæreticorum, aller Robermacher. Hancene censuram meretur ille Contemptor sui Mundicie Maximus Augustinus, qui adeo humilis fuit, ut non solum, quæ subinde minus recte scripsisse sibi visus est, duobus libris retractaverit, verum etiam scelera olim commissa, edito publicæ Confessionis libro, toti orbi palam fecerit? Ex quo videat cordatus Lector, quæ fides homini impudenti adhibenda sit, dum §. 14. & seqq. mentitur, Romanos Pontifices punitionem Hæreticorum manutenuisse & auxisse subsequis Sæculis, ut hoc specioso sub titulo eos è medio tollere possent, qui se illorum usurpatæ tyrannidi opponerent, horumque Fautores. Qui etiam §. 20. ut defendat hæresim non esse crimen, in eam impietatem delabitur, ut asserat: *Aber ich halte davor, daß ein vernünftiger Mensch nicht begreifen kan, wie es möglich ist, daß der Allmächtige Gott von dem Menschen, als einer elenden Creatur könne beleidiget werden.* Hoc est: Ego vero credo, hominem ratione præditum non posse capire, quemadmodum possibile sit, quod Omnipotens Deus ab homine, tanquam misera creatura, offendi possit. Ecce ut tueatur hæresim non esse crimen, Christianam Fidem abnegat Juris-Consultus iste, Christumque cum tota S. Scriptura mendacem facit, qua peccatoribus prædicatur iudicium, & ignis æternus offensas divinas ulturus.

* * *
* *
*

De Schismaticis.

1. **Q**uamvis Titulo præcedente famosa Schismata in Ecclesia Dei orta retulerimus, præsens Tit. tamen occasionem tribuit agendi de Schismaticis exortis in Sede Apostolica per Antipapas, quorum notitia eo est Catholico utilior, quod illa comparata Hæreticorum calamitas in Sedem hanc ipsis exosissimam non semel retundere poterit; ex ipsa pariter Protestantes agnoscere debent singularem Christi Providentiam circa suos Vicarios, quos non tantum inter tot hæresim turbines, verum etiam in periculosis Schismaticum procellis ad modernum feliciter regnantem Benedictum XIV. ininterrupto ordine conservare dignatus est; ita ut Luthero pessime vaticinanti,

Peltis eram vivus, moriens ero mors tua, Papa: non illepide succenseri possit,

Peltis eram vivus, moriens ero mors tua? papa!

2. Primum Schisma in Sede Romana An. 251. conflavit Novatianus Romanus Presbyter adversus Cornelium Papam.

A Novato Carthaginensi Sacerdote ad hanc temeritatem inductus fuit Novatianus. Artes, quibus Romanus Episcopatum invasit, describit Cornelius in ep. ad Fabium: in vilissimam nimirum Italiae partem misit quosdam deploratæ salutis homines, atque inde tres Episcopos rudes plane ac simplices Romam accivit, à quibus inclusis ac inebriatis Episcopatum manuum impositione sibi tradi vi extorsit. Hoc obtento ad firmandam Schisma à suis Partitariis in ipsa Eucharistia participatione execrandum juramentum extorsit de non revertendo usquam ad Cornelium. Multos etiam Martyres in suum Schisma traxit Novatianus, quos deceptos ad Cornelii obedientiam retra-

xit Epistola sua Cyprianus. Ad quem sicut & ad Dionysium Alexandrinum legationes splendidas misit Novatianus; quæ tamen in gloria remissa sunt; S. Cypriano Ecclesie unitatem, & Cornelii legitimam electionem imprimis tuente, ac in Litteris suis singulos Episcopos hortante: *Ut Ecclesie Catholicae Radicem & Matricem agnoscerent, & tenerent.* Notent hoc testimonium Cypriani Domini Protestantem, sicut & deceptorum à Novatiano Martyrum, qui in reversione ad Cornelium confessi sunt, se semper credidisse, *unum Deum esse, unum Christum Dominum, unum Spiritum S. unum Episcopum in Catholica Ecclesia esse debere.* Ut Antipapatum sustineret Novatianus, paulo post Schismatici hæresim conjunxit, de qua egimus Tit. 7. Num. 16. in qua & obiit, Schismate cum ipso expirante, & Lucio aliique Cornelio legitime succedentibus.

3. Secundum Schisma contra Damasum Papam An. 366. conflavit Ursicinus Romanus Diaconus.

Hic contra Damasum legitimis electum suffragiis ordinatus est Episcopus, & multos ex Clero, Populoque Romano in partes pertraxit. Ex quo tam atrox orta seditio est, ut in Basilica Sincini usque die 137. cadavera seperta sint; & cum legitimam Damasii electionem convellere non possent Schismatici, ad calumnias conversi, Sanctissimum Virum adulterii accusarunt. Ursicinum Prætextatus sub Valentiano Juniore Urbis Præfectus Roma expulit, Ammiano teste, una cum Schismaticis; in Gallias exulare iussus est Valentiani edicto, quo etiam vivente quieverunt Schismatici; sed vita functo, & Valentiano Juniore ac Gratiano imperantibus Ursicinus Romanam Sedem iterum invadere molitus est; sed eum & Schi-

Schismaticos ad orthodoxorum Episcoporum preces conpescuit, Gratianus Augustus, & edicto dato ad Aquilinum Vicarium Urbis Ecclesie paci consuluit. De hoc Schismate legendi Ruffinus lib. 2. c. 10. Socrates lib. 4. c. 24. & Sozomenus lib. 6. c. 22. qui etiam cum S. Hieronymo ep. 50. ad Pammachium innocentiam Damasi vindicant. Nulla vero fides adhibenda Marcellino Presbytero Romano, ut nec libello, quem postea cum Faustino Diacono Theodosio Imperatori obtulit, utpote Schismatico. Cum Ursicino extinctum est Schisma, Siricio Damaso succedente.

4. Tertium Schisma Romæ An. 418. contra Bonifacium I. excitavit Eulalius.

Bonifacius Presbyter canonicè à majori Clericorum parte electus erat; Eulalius favit impense Symmachus Urbis Præfectus, Honoriumque falsis relationibus decept; sed supplici Romani Cleri libello de Bonifacii legitima electione certior factus Honorius, utramque partem Ravennam ad se vocavit, Synodum suffragati fuissent, quæ de electione judicaret. Interim vero dum Synodus pararetur, Eulalius pariter ac Bonifacius prohibuit, ut ne Urbem ingrederentur, ad vitandos tumultus. Regiis mandatis non paruit Eulalius; Urbem namque ingressus, seditioni faces subministravit. Quam ob causam Honorii edicto, Symmacho U. P. suggerente, pulsus Eulalius, & Bonifacius revocatus est, ipsique confirmata Sedes Pontificia. De quibus legantur Bonifacii & Symmachi rescripta. Occasione hujus Schismatis prima ordinatio circa electionem Romani Pontificis emanavit; Honorius enim ad preces Bonifacii edixit: *Si duo per ambitum electi fuissent, nulum ex his fore Pontificem, sed illum solum, quem ex numero Clericorum nova ordinatione divinum iudicium & Universitatis consensus elegerit.* Bonifacio in Sede Apostolica successit. Coelestinus I.

5. Quartum Schisma in Sede Apostolica contra Symmachum Papam An. 498. conflavit Laurentius.

Causa radicalis ejusdem fuit Festus quidam Romanus Senator, qui cum Constantinopolim ob quædam Reipublicæ negotia à Theodorico Rege missus, clam Imperatori Anastasio pollicitus esset, effecturum se, ut Henoticus Zenonis Romanus Pontifex Anastasius subscriberet, & Romam redux defunctum reperiret Pontificem, curas impendit omnes, ut is eligeretur, à quo edictum illud scribendum sperari posset. Multis igitur pecunia corruptis Symmacho, legitimis suffragiis electo, Laurentium opposuit Antipapam. Quo ex Schismate cædes in Urbe, grassationesque factæ, Senatu, ac Civibus varia in studia distractis; quæ perturbatio solidos tres annos duravit. Et primo quidem per Theodoricum Italie Regem fuit composita, qui Symmachum pacis ordinatum & pluribus electum suffragiis comperiens, secundum ipsum sententiam tulit; atque ita incensum sopivit quidem, sed non exlinxit: elapso enim anno Schismaticorum factio Symmachum denuo vexare cepit, affectis ipsi criminibus. Vistatorem, qui de iis cognosceret, à Theodorico Rege petierant, obtinuerantque Petrum Altinensem Episcopum. Is Romam profectus nulla Symmachum reverentia persecutus est, quod tamen Rex, esto Arianus, imprimis præceperat; nullam Ecclesiasticæ pacis curam gessit, sed à Schismaticis in partes tractus turbavit omnia, ut testatur Ennodius Ticinensis in Apologetico pro Symmacho. Tumultus ut sedaret Theodoricus, assentiente Symmacho; Synodum convocavit; quæ favente Rege decrevit, ut Symmachi causa divino iudicio servaretur, & ab æmulatorum suorum accusationibus liber purusque declaratus sacra ministeria obiret, omnibusque Pontificatus Maximi iuribus in Urbe & extra frueretur. Adversus hanc Synodum, quæ pal-

palmaris dicitur, cum Schismatici Romæ calumnias spargerent libello, quem inscripserant, *Adversus Synodum absolutionis incongruæ*; quinta Synodus ab eodem Romæ congregata est An. 503. in qua libello Apologetico contra præfatum scriptum edito Synodica autoritas collata fuit, Schismaticique damnati. Idem Pontifex jam An. 499. Synodum Romæ coegit, in qua decretum est primo: *Ut omnes, qui vivente adhuc Papa alicui alteri votum promiserint, aut vota ex sinistra intentione in electione Papali dederint, loci sui dignitate & communionem privarentur.* 2. *Ut Romanus Pontifex esset, qui consensu totius Ordinis Ecclesiastici, vel saltem suffragiis plurimorum electus fuisset.* Symmacho successit Hormisdas.

6. Quinto Schismate in Bonifacium investus est A. 530. Dioscorus Antipapa. Quæ fuerit Schismatis occasio, incertum. Paucis diebus superfuit Dioscorus, cum quo Schisma feliciter extinctum.

7. Sextum Schisma Romæ abortum est inter Petrum & Theodorum A. 686. quorum alterum Clerus, alterum Exercitus Justiniani tutabatur.

Brevi extinctum est hoc Schisma, nam Clerus Romanus communi consilio in tertium conspiravit, *Canonemque* elegit, quem veneranda canities, simplex animus, quieti mores, religiosa vita, sacra eruditio, hoc præstabant loco dignissimum. Ejus electionem Senatus, Exercitus, Exarchus gratissimam habuerant.

8. Eodem Anno, post Canonis mortem, Schisma septimum Romæ exarsit inter Theodorum Archipresbyterum, & Paschalem Archidiaconum.

Originem habuit ex Populi Romani factione, cujus una pars fovit Theodorum, altera Paschalem. Schisma nascentes ut sopirent Clerici, Magistratus, & Exercitus Duces, summo consensu tertium elegerunt, *Sergium* scilicet, natione Syrum, cui sponte cessit Theodorus; at Tom. II.

Paschalis in Schismate pertinax coactus ipsum salutavit, sed suæ factionis hominibus Ravennam missis, Exarchum Romanum advocavit spe pecuniæ, qui ipsi Pontificium nomen ac dignitatem assereret. Exarchus, cum Sergium legitimis suffragiis, & communi consensu vidisset in Sede Sancti Petri collocatum, Paschali suffragari non voluit, sed à Sergio exegit 100. auri libras, quas ei Paschalis promiserat, ac tandem iniique extorsit. Paschalis non multo post magis convictus, Pontificis sententia ab Archidiacono Officio dejectus est, & in Monasterium detrusus, ubi post quinquennium impænitens obiit.

9. An. 757. Theophylactus per menses aliquot adversus Paulum primum rebellavit; post hujus vero mortem Constantinus frater Totonis, unius è Magnatibus Romanis, & Philippus Monachus Schisma octavum & nonum in Ecclesia Romana excitavit.

Et quidem mortuo Paulo I. Toto Dux Nepefinus Constantinum fratrem suum hominem laicum armata manu in Sedem Pontificiam intravit, Gergio Episcopo Prænestino per vim coacto, ut illum ordinaret. Conciliabulo vicinorum Episcoporum congregato, electionem suam probari fecit Constantinus; post annum vero & mensum unum cum Christophori Primicerii & Sergii filii studio ac industria proxime deiciendus esset, Philippus Presbyter Waldipreti Presbyteri factione in Sedem Apostolicam intrusus est. Sed Pseudo-Pontifice utroque dejecto, summo omnium Ordinum consensu Stephanus istius nominis IV. natione Siculus, Pontifex renunciavit & inauguratus est. In Cellas novas deportatus Constantinus, indeque paulo post à Tuscis & Campanis Militibus educatus, erutis oculis in platea jacens relictus est. Dehinc Stephanus, Synodo coacta ex Italia & Gallia Episcopis, Constantinum in eam adduci curavit, ubi de invasione

Sedis Apostolicæ interrogatus, vim sibi à Populo Romano factam dixit, ac in terram prostratus, veniam à Patribus precatus est; sed mutato consilio, sequenti die propugnare voluit suam ordinationem; tum illum colaphis cædi iustum, extra Ecclesiam eiecerunt; & acta Conciliabuli, quod in suæ intrusionis confirmationem collegerat, igni tradidere.

10. An. 824. Zinzinus Schismate decimo Eugenium II. vexavit.

Orta est dissensio ex dissentientibus suffragiis, sed Eugenii legitima electio Nobilium patrocino & favore vim sortita est.

11. Undecimum Schisma in Sede Romana contra Benedictum III. An. 855. conflatum est ab Anastasio Presbytero, olim Cardinali, à Romana Synodo sub Leone IV. deposito.

Electus fuerat summo cum consensu Benedictus III. flens & renitens. Cujus Legati cum decreto electionis à Clero, Senatu, Populoque Romano ad Augustos Lotharium & Ludovicum missi, ab Arsenio Eugubino Episcopo tracti in partes, fidem sefellereunt, & à Benedicti deficientes obedientia, præfatum Anastasium in Sedem S. Petri per summum nefas intruferunt. Factioni primo favebant Imperatorum Legati ad confirmandam electionem missi, sed Cleri Populique constantia in tuenda Benedicti electione, & causæ æquitate, victi Antipapam eiecere, & tum ipsi, tum cæteri, qui Schismatico adhæserant, veniam erroris deprecari, pedes ipsius osculari sunt.

12. Schisma duodecimum Romæ factum est in electione Formosi Papæ An. 891. à Sergio Romana Ecclesie Diacono.

Hic tumultuariam reddidit Formosi electionem, à factione sua creatus contra ipsum Antipapa; sed Formosi pars superior evasit, ac Sergium expulit, ut Luitprandus testatur.

13. Post obitum Formosi An. 897. Schisma iterum in Romana Sede susci-

tatum fuit à Sergio homine nefario, & bis gradu dejecto à Diaconatu primum, dein à Presbyteratu.

Hic Sedem Apostolicam invasit, tenuitque dies 15. Hujus Antipapæ memoriam damnavit Romana Synodus sub Joanne IX. Illum vero Stephanus hujus appellationis VII. expulit intrusum, pariter intrusus; sed accedente Ecclesie consensu legitimus postea Pontifex.

14. Sub eodem Stephano An. 897. Bonifacius Schisma 14. conflare conatus est.

Erat hic Bonifacius Sacerdotii gradu motus, voluitque in locum Formosi irrepere; sed nec à Clero susceptus, à Stephano die 15. pulsus est.

15. An. 964. à Leone VIII. Joannis XII. æmulo, Schisma 15. Romæ excitatum est, quod promovit Benedictus dictus V.

Ipsè Joannes XII. vix annos 18. natus Sedem Apostolicam invasit, & primum inter Pontifices nomen mutavit, cum antea vocaretur *Ostavianus*. Accedente Ecclesie consensu legitimus Pontifex fuit. Accusatus deinde gravium criminum coram Synodo Romana, cui interfuit Otho Imperator, depositus est illegitime, & in ejus locum Leo Romana Ecclesie Protoseriniarius adhuc Laicus, ut Sigebertus scribit, in Antipapam electus ac consecratus est. At post duos menses pulsus est Leo à Romanis, Conciliumque in ejus electione habitum, à Joanne Papa convocata Synodo damnatum. Quo mortuo eadem substitutus est Benedictus, cujus audita creatione, Otho Imperator se absque mora Romam contulit, ut ultionem de Romanis sumeret, qui sacramentum violaverant, quo se ipsi obtrinxerat, nullum se absque illius & filii ejus Othonis II. consensu Pontificem creaturos. Qui tandem suscipientes Imperatorem, Benedictum Pontificem illi tradidere, & Leonem Antipapam in Sedem S. Petri rursus intrudi passi sunt. Hic, habita Synodo, Bene-

Benedictum in Ordinem Diaconorum, ex quo assumptus fuerat, redegit, & in exilium mandavit. An Benedictus V. fuerit Antipapa, dubito; ipsum talem censet Petavius in Rationario Temporum, Pontificem simpliciter vocat Natalis Alexander. Videantur dicta lib. 1. tit. 6. §. 2. N. 47. Qui §. huic titulo illustrando deservit.

16. Schisma decimum sextum in Romana Sede An. 997. conflavit Joannes Episcopus Placentinus contra Gregorium V.

Hunc Crescentium Tyrannus, qui molem Hadriani, tunc quoque dictam arceem Crescentii, ac demum Castrum S. Angeli occupabat, Romanique æmula Othonum potestate dominabatur, creavit Antipapam. Pontificis vero injuriam ulturus Otho, Romam cum exercitu properavit, expugnataque Arce, Crescentium ultimo supplicio affectit. Antipapam vero eritis oculis, auribusque, ac naribus multatum, a seculo impositum, facie ad caudam animalis versa, per Urbem ad ludibrium circumduci iussit. De quibus Glaber Radulphus lib. 1. Hist. c. 4. & B. Petrus Damiani ep. 11. ad Cadolaum Antipapam.

17. Gregorius Cardinalis decimum septimum Schisma contra Benedictum VIII. An. 1012. conflavit.

Hic post ejusdem Benedicti canonicam electionem in Sedem Romanam intrusus, legitimum Pontificem expulit. Qui ad Henricum Germanie Regem confugit. Religiosissimus Princeps collecto Exercitu Romam properavit, præmisso ante se cum numero & honorifico comitatu Pontifice. Imminente Regis adventu territis Antipapa, ex Urbe aufugit; & Benedictus in Sedem receptus est. Legatur Glaber L. cit.

18. Decimum octavum Schisma, idque funestum, Romæ contra Benedictum IX. excitavit Sylvester & Joannes An.

1044.

Fuerat An. 1033. patris tyrannide intrusus in Pontificatum Benedictus IX. Alberici Tusculani Comitis filius decem annorum adolescens, quem passa est Ecclesia gemens & oppressa, ut majus malum, hoc est, Schisma evitaret. Annos 10. & amplius federat, cum Romani vitam ejus dissolutam averfati, Ptolomæi favore Consulibus ipsum eiecerunt, ac Joannem Sabinensem Episcopum in Cathedram Apostolicam intrulere: qui malis artibus & pecunia sibi aditum ad summam dignitatem aperuit, ac nomen Sylvestri III. assumpsit. Antipapam post tres menses Benedictus IX. Tusculanorum Comitum auxilio depulit. Interim Pontificatus insignia tertius quidam usurpavit Joannes, Archipresbyter Romanus, ut scribit Leo Ostiensis lib. 2. *Chronici Cassini*. c. 80. Schisma sedavit Gratianus Religiosus Presbyter, cessionem tribus Pontificatum gerentibus facta pecunia persuadens, quem deinde Romanus Clerus tanquam Ecclesie liberatorem in Summum Pontificem elegit, nomen Gregorii VI. assumentem; qui tamen Pontificiam Dignitatem post duos annos, ac menses octo pluribus contra ejus electionem velut simoniacam sustantibus, in Synodo Sutrii celebrata volens lubens deposuit: cui successit Clemens II. post cujus obitum Romanam Sedem rursus invasit Benedictus IX. jam dudum exautoratus, eamque octo menses occupavit, donec mense Julio, Anno 1048. pax Ecclesie reddita est electione Damasi II.

19. Schismatis 19. contra Nicolaum II. Anno 1059. Author fuit Joannes Minicus Velitrensis Episcopus, qui nomen Benedicti X. assumpsit.

Illum, defuncto S. Stephano IX. Gregorius Lateranensis & Tusculanensis, nec non Gerardus Galefensis, cum aliquot Pontium Romanorum factione, vi & armis in Sedem Apostolicam intruserunt; Petro Damiani cum cæteris Cardinalibus frustra reclamante, & Antipapam diris

devoente. Cardinales fugere coacti; missa est ab iis ad Agnetem Imperatricem legatio, eisque assensu Gerardus Florentinus Episcopus Senis, Pontifex electus est; qui ab Hildebrando Cardinali, qui postea factus est Pontifex sub nomine Gregorii VII., & Godefrido Florentiæ Duce Romanam ductus, à Clero Populoque Romano in Sede Apostolica constitutus est, assumpto nomine Nicolai II. moxque Minicium Antipapam anathemate confixit. Quem tamen haud multo post communioni restituit, Sacerdotali gradu dejectum. Porro Nicolaus eodem Anno Romæ Concilium coegit Episcoporum 113. ubi ad præcavendam imposturam Schismata, quæ simoniaca labe non semel causerat, Decretum est editum, in quo potestas Laicorum circa electionem Papæ jure imminuta est; utpote quorum avaritia & factionibus turbationes præcedentes plerumque in domo Dei factæ erant; Jusque eligendi præcipuum ad Cardinales Episcopos, tanquam pro hoc actu quasi Metropolitanas, translatum est: assumendi tamen ad hoc negotium erant Religiosi Clerici; at etiam respectivè Laici, sed non necessario omnes; verum in casu factionum, etiam pauci: *Salvo tamen honore debito & reverentia dilecti Filii nostri Henrici VII. qui in præsentiarum Rex habetur, & futurus Imperator Deo concedente speratur, sicut jam sibi concessimus, & Successoribus illius, qui ab hac Apostolica Sede Personaliter hoc Jus impetraverint:* verba sunt Decreti apud Gratianum dist. 23. c. 1. Pro quorum intellectu notanda sunt ea, quæ tit. 6. lib. 1. N. 47. & seqq. de Jure Romanorum Imperatorum in confirmationem electionis Papalis habito diximus: quod Jus cum personale fuerit, & à Sede Apostolica descendens, ut innuit verba Decreti Nicolai II. mox relata; jure iterum auferri potuit, ut late probavimus cit. Tit. in differt. De Investituris. De hoc Schismate legendi sunt S. Petrus Damiani, &

Leo Ostiensis, &c. Notandum verò, occasione hujus Schismatis factum esse primum fundamentum, & factum veluti primum passum, quo Eminentissimum Cardinalium Collegium ad Jus eligendi Summum Pontificem *privative* ad Clerum & Populum successerit pervenit, cum magno Ecclesiæ bono; utpote quæ hujus Sacri Collegii œconomia variis Summorum Pontificum Decretis ad perfectionem perducta, jam ab An. 1440. nullum Schisma in Sede Apostolica experta est.

20. Periculosum Schisma, idque ordine 20. post mortem Nicolai ortum est in Ecclesiâ Romana An. 1061. ac toto quinquentennio duravit, Cadaloo Alexandri II. electionem impugnavit, & nomen Honorii II. assumentem.

Ova Schismati excoquendo posuit Procerum Romanorum quorundam factio, Galeriani præcipue Comitis, & Longobardorum quorundam Episcoporum, Simoniacæ & incontinentiæ vitis infamium, favente Guiberto Corrigitæ Parmensi, Aulicæ Cæsareæ Cancellario. Hi ut Schisma constare, ac nervosius sustinere valerent, accitis quibusdam Germaniæ Episcopis, habito Basilicæ Conciliabulo, Nicolai II. acta, quibus electio Romani Pontificis Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Episcopis præcipue, deinde respectivè Clero Populoque Romano delata fuit privative ad quoscumque alios, salvo nihilominus Romani Imperatoris privilegio, ut supra diximus; omnia rescindere & abrogare præsumperunt. Cujus facinorosi insolentia Cardinales movit, ut Ecclesiæ cito proficerent. Missa ergo ad Henricum IV. tum adhuc puerum, ac sub Agnetis Matris tutela constitutum legatione, sed Aulicorum corruptorum fraudibus exinanita, advertentes summum Ecclesiæ periculum, electionem maturarunt; elegerunt autem Anselmum de Badagio, tunc Lucensem Episcopum, omnibus dotibus ad tantam dignitatem præditum,

ac

ac ipso Henrico familiarem & gratissimum: qui hoc A. inauguratus & Alexander II. appellatus fuit. Electionis Pontificiæ nuntio ad Aulam Regiam perlato, Guibertus Cancellarius, alique adulatorum in Regis contemptum ac injuriam factam electionem conclamarunt, & Cadaloum Palavicinum Parmensem Episcopum ab Episcopis Vercellensi, & Placentino, hominibus nequissimis eligi curarunt Antipapam. Qui Pontificatus insignia mox usurpavit, sibi que Honorii II. nomen assumpsit. Pecunia & armis Romanos sibi subjicere conatus est, Urbem non semel aggressus, magna que edita frage. Prævalere tandem Alexandrini, & repulsus est Pseudo-Pontifex, Godefredo Tuscorum Duce suppetias ferente. Qui denique in Papiensi, Florentino, Osborniensi, & Mantuano Conciliis damnatus est. In Osborniensi Concilio Imperatrix Agnes, quæ Guiberti aliorumque artibus fortasse delusa, impense favit Antipapæ, autoritate Annonis Colonienfis Archiepiscopi à tutela Henrici abstracta est: qui & paulo post habitis Comitibus Regni Administrationem suscepit, deferentibus Ordinibus, Guiberto Cancellario privatam ad sortem redacto. Cadalooi Affectu electionem vel potius inthronizationem Alexandrini impugnavit ex eo, quod facta fuerit inscio, & insalutato Rege. Quorum calumniam ut repelleret S. Petrus Damiani, scripta ad Cadaloum epistola, ordinem hoc tempore in electione Romanorum Pontificum servandum recenset, inquit: *Cum electio illa per Episcoporum Cardinalium fieri debeat principale judicium, secundo loco jure præbeat Clerus assensum, tertio Popularis favor attollat applausum: sicque suspendenda est causa usque dum Regiæ Celsitudinis consulatur auctoritas.* Deinde opusculo 4. quod continet disceptationem in Synodo Osborniensi inter Advocatum Regium, & Romanæ Ecclesiæ defensores; ait: Cardinales Privilegium suum

Regi defendere, quin optare, ut conservetur; sed hac vice assensum ejus in electionem non petiisse, tum quia noverint, Regem, esto egregia indolis, ita tamen puerum esse, qui Privilegio *atque Personaliter*, concurrendi nimirum decretorie ad electionem Ecclesiæ Pastoris, ut necdum possit, cujus officium pro hoc actu supplevit Ecclesiæ ejusdem turtur spiritualis. Addit Romæ tum eas, vigentibus factionibus periculosis, fuisse circumstantias, quæ impederint: *Ut de tam longinquis terrarum spatiis nequam Regiæ Clementiæ præstolari possentus Adventum.* Verba sunt Sanctissimi Cardinalis: ex quibus liquido cognoscere possunt Protestantes de causa Alexandri II. & Cadalooi Antipapæ, utra eorum iusta fuerit. Nunquam Jus Regium in electione & inthronizatione Alexandri II. violatum fuerit? Ab hoc tamen æmulationis fomite inter Sedem Romanam & Aulam perverissimam Henrici IV. excitatum est triste incendium, quod ipso adulto Ecclesiæ Dei sub Gregorio VII. Alexandri Successore depavit, non obstante quod ejusdem electio ab Imperatore fuit confirmata: de quo lege quætionem dogmaticam de *Investituris* lib. 1. Tit. 8. N. 54.

21. Vigefimum primum Schisma contra Gregorium VII. excitavit Guibertus, quondam Ravennæ Archiepiscopus.

Initium Schismatis injustissimi ponit Petavium in Rationario Temporum ad An. 1075. Sed depositionem iniquissimam Gregorii VII. intrusionemque Guiberti in Sedem Apostolicam factam esse in Conciliabulo Brixienfi An. 1080. cum Urspergensis testantur Auctores reliqui. Ad hoc attentamentum exequendum perductus fuit Henricus IV. post Excommunicationem ac exautoritatem sui factam à Gregorio VII. in Concilio VII. à se Romæ celebrato Anno eodem 1080. teste Natal. Alexand. differrat. 2. in Saecul. XII. art. 8. Qui art. 11. scribit: *Tantum abest,*

ut

us Gregorii VII. sententia impium Regem ad penitentiam adduxerit, ut potius hoc (id est anathematis & exactionis) fulmine percussus in Schisma precipitaverit, omnibusque studiis vicem Pontifici reddere sit conatus. Præve vero ad ipsam suam exactionem, Pontificis reciprocam exactionem molitum fuisse, patet primo ex Conciliabulo, quod ante An. 1080. Ultrajecti congregavit, in quo, teste Hugone Flaviniacensi in Chronico Verdunensi, per summum scelus excommunicationi adjudicatus est Gregorius, quin inter Misfarum Solemnia excommunicatus. Item ex altero, scilicet Moguntino, quod Sigebertus ad An. 1079. commemorat his verbis: *Henricus Imperator in Pentecoste Conventu habito Moguntie decrevit, Hildebrandum ad Papatum esse deponendum: & Longobardiam petens, Guibertum Ravennæ Episcopum pro Hildebrando designat.* Quod Concilium ad commodiorem locum post sui exactionem Brixiam Noricam transtulit Henricus, in quo pluribus in Gregorium VII. atrocissimis calumniis confectis, Schismaticus Princeps cum Episcopis conjuratis ejus obedientiam ejuravit, & Guibertum Ravennatum Episcopum Romanum Pontificem coronari iussit. An. 1080. à die 20. Junii ad diem usque 6. Julii duravit Schismaticus Conventus. Tringinta Episcopi adfuerunt, teste Mariano Scoto, cum Moguntie solum 19. adfuerint; eique præfuit exactionatus Cardinalis Hugo Candidus, teste S. Anselmi Lucensis Pœnitentiario in ejus actis. Clementis III. nomen assumpsit Guibertus. Cujus Schisma eo damnabilis fuit, quod non inceperit Sede vacante, vel electione in diversa studia distracta, sed Pontifice legitime electo, & per Imperatorem ipsum Schismati Authorem confirmato: unde S. Anselmus Lucensis ad Guibertum scribens, ipsum merito cum Schismaticum Romanæ Sedis Protoparente Novatiano comparat, dicens: *Noli ita-*

que dicere, quia universalis Ecclesie curans suscepimus; quomodo enim tibi commissa est Ecclesia, quem constat non intrasse per ostium, quod Christus est, sed aliunde ascendisse ut furem? Apostolica enim & Universalis Ecclesia suam habebat Pastorem. Ut enim de B. Gregorio Patre nostro dicam, que de Cornelio scripsit Cyprianus: *Factus est Episcopus de Dei & Christi ejus judicio, de Clericorum pene omnium (& ut verius dicam) omnium omnino testimonio; — quo occupato, & de Dei voluntate, atque omnium nostrum consensu ordinato, quisquis jam Episcopus fieri voluerit, foras fiat necesse est, nec habeat Ecclesiasticam Ordinationem, qui Ecclesia non tenet Unitatem. Quisquis ille fuerit, licet multum de se jactans, & sibi plurimum vindicans, profanus est, alienus est, foris est: & cum post primum secundus esse non possit, quisquis post unum, qui solus esse debet, factus est, non secundus ille, sed nullus est.* Hæc, que lib. 1. S. Anselmi contra Guibertum leguntur, refert Urspergensis Abbas Schismaticus in Chronico, subditque (ad tam illustri testimonio vim ac pondus demonstrandum): *Hæc priori sententiæ (Henricianorum scilicet) valde contraria scripsit Anselmus Episcopus, Vir literis apprime eruditus, ingenio acutissimus, facundia præcipuus, & quod omnibus majus est, sed Dei timore, & S. Conversatione Sanctissimus.* Quod testimonium ex S. Cypriano Seculi III. Patre ac Martyre desumptum in confirmationem questionis dogmaticæ de investituris Titulo 6. libri 1. adornatæ hic attulimus: ut Domini Proteftantes videant, quales sensus primitiva Ecclesia circa Romanam Sedem, & circa jus electionum Ecclesiasticam habuerit: quæ questio plenus intelligendo præfenti Schismati deserviet. Cæterum Guibertus Antipapa, cum res Henrici IV. post devictum eodem An. 1080. Rodolphum (ad quem Saxones defecerant, cui-

cuique Jura Regni Germanici collata fuerant) superiores evasissent, cum eodem An. 1083. Romam properavit, ibique ab Episcopis Mutinensi & Ariminensi circa festum Pentecostes opera ejusdem Henrici coronatus est. Quin post mortem Gregorii VII. ejus Successorem Victorem III. vexavit Guibertus, quem idem Pontifex An. 1087. cum Apulie & Calabria Episcopis Synodum celebrans, de omni Sacerdotali Officio & honore privatum, & ab Ecclesie communione segregatum pronuntiavit. Victoris Successor Urbanus II. An. 1088. anathematis sententiam in Guibertum Antipapam & Henricum Schismaticum à Decefforibus suis latam confirmavit, & promulgavit, simul & ordinationes Schismaticorum reprobandas edixit. Nihilominus præter plurimos Germanos, Rex etiam Angliæ Wilhelmus Guiberto adharebat, cui mira constantia restitit S. Anselmus Cantuariensis Episcopus. Mortuus est tandem cum sæculo infelix Antipapa, ac Patrimonii B. Petri depopulator Guibertus; sed cum eo Schisma extinctum non est. Henricus enim in locum Guiberti successive instituit aut potius tantum incitavit Albertum, Theodericum, & Magninulphum, quos debilis auctoritatis, & obscuri nominis fuisse ex eo colligo, quod Scriptor recens & elegans vitarum Romanorum Pontificum Antonius Sandini in nota ad Paschalis vitam scripserit, ultimum assumpsisse nomen Sylvestri IV. quod vero alii duo nomen assumpserint, se non invenire. Et Natalis Alexander satis inuuit omnes hos tres uno anno, videlicet An. 1100., quo obiit Guibertus, esse oppressos, dum ait: *Faustus, Ecclesie Annus 1100. Guiberti Antipapæ obitus, & trium, qui ipsi in Schismate successere, exitus infelix, atque Godefridi Bullionii in Regem Hierosolymorum inauguratio fecit.* Sic denique Deus Sedem Apostolicam adharentemque ei Ecclesiam premi, non opprimi, 1080. Rodolphum fluctibus agitari, numquam sub-

mergi permitit. Id quod vel maxime apparuit in præfenti Schismate, in quo potentissimus Imperator, Roma occupata, Romanum Pontificem in Arce S. Angeli opprimere, & tota ejus adhærentia Guibertum ejusque Successorem in Antipapatu manutene nequivit, sed cedere debuit una cum simonia, incontinentiæque illuvie, quæ pene totum Occidentis Clerum inundaverat, illi Petræ, de qua Christus dixit: *Portæ inferi non prævalent adversus eam.*

22. Schisma 22. vel potius 23. si Alberti & Sociorum ejus Schisma cum Guibertum connumeremus, contra Gelasium II. Paschalis Successorem excitavit Burdinus Gregorii VII. nomen assumens An. 1118.

Schismaticus incensor & promotor fuit Henricus V. qui postquam Paschalem secundum pro legitimo Pontifice agnovisset, postquam An. 1110. investituris solemniter tractatu renuntiasset, atque etiam jurasset, se nullas insidias structurum Pontifici, aut ejus obsidibus & Fidelibus; Anno deinde 1111. post ostensa sicæ amicitia signa, quemadmodum sui Episcopi in retinendis Regalibus, quæ Pontifex Henrico se restitutum promiserat, ita ille in prætendendis investituris noviter animum obfirmavit; nec satis, nihil mali suspicantem Pontificem comprehendere & carceri mancipari iussit, tantaque cæde in Romanos grassatus est, ut Paschalis suis malis immobilis, horum calamitatem demum fractus, decreta circa investituram facta resciderit. Nec adhuc satis, Gelasium II. Paschalis Successorem idem Imperator dire vexavit, atque præfens Schisma conflavit, Mauritium Burdinum patriæ Lemovicensem, Archiepiscopum Braccarensem, Excommunicatum Antipapam creando. Ob cujus potentiam legitimum Pontifex Roma non absque magnis periculis ac laboribus in Gallias fecedere coactus est: quam Ecclesiam de Romanæ Ecclesie statu commonuit, & contra Pseudo-

Pseudo Pontificem excitavit. Celebrata dein Capuæ Synodo Antipapam & Imperatorem anathemate damnavit. Sed neque Gelasii morte Schisma cessavit; electo siquidem unanimi Cardinalium consensu Callisto II. è Regio sanguine, & ipsius Henrici consanguineo, & Imperator & Antipapa restiterunt; hic vero post sui inaugurationem factam in Gallis, in Concilio Rhemenfi Henricum excommunicavit; tertio deinde Pontificatus Anno in Italiam veniens, Antipapam, Burdinum iuvantibus Normannis, in Civitate Sutrina obsedit, cepit; ac in Cœnobii Cavenfis arce inclusit; qua expeditione felicitate terminata, & controversia de investituris inter ipsum & Henricum An. 1122. in Concilio Lateranensi I. ex animo composita, pax diu desiderata Ecclesie rediit. De quibus, præter Collectiones Conciliorum, videantur Authores cœvi.

23. Abdicatis tandem prætensionibus in Romanam Sedem sub Henrico V. quarum occasione 4. posteriora Schismata in Sede Petri nata sunt, vigesimum quartum ortum est occasione electionis Theobaldi & Lamberti, sub nomine Cælestini II. & Honorii II. An. 1124.

Schisma hoc occasionatum est post mortem Callisti II. Comitibus enim pro novo creando Pontifice congregatis, ac divisim Cardinalium studiis, duo electi fuerunt Pontifices. Pars Lambertum de Fagnano Ostiensem Episcopum, pars Theobaldum Titulo S. Anastasie Presbyterum Cardinalem elegit; illumque Honorium II. hunc Cælestinum II. appellarunt. Sed ne dissensio ista in Schisma erumperet, Dei providentia effectus: nam Theobaldus insigni viri modestia dignitatem suscipere noluit haud canonice delatam. Lambertus plura suffragia habens post dies 12. electionem suam pariter vitiosam esse intelligens, quod Frangipanum arte conciliata, non liberis suffragiis facta esset, insignia deposuit coram Cardinalibus:

qui ejus humilitatem laudantes, ipsum summo consensu Pontificem venerati sunt, ut Pandulphus Subdiaconus, & Wilhelmus Tyrus lib. 13. de bello sacro referunt.

24. Schisma 25. Romæ contra Innocentium II. Anno 1130. suscitavit, ac pertinaciter fovit Petrus Leonis Romani filius.

Electo siquidem in locum defuncti Honorii II. legitimis suffragiis Innocentio II. contra ipsum à factiosis intrusus est Antipapa Petrus Leonis Cardinalis, qui domus suæ præcipua autoritate, & muneribus Senatuum Populorumque Romanorum facile traxit in partes, & Anacleti II. nomen assumens, legitimum Pontificem ut usurpatorem est insecutus. Qui in Galliam fugiens, primum ibi, tum à Regibus Angliæ, Hispaniæ, Hierosolymorum, & Lothario Imperatore susceptus est, Rogerio Siciliæ, Wilhelmo Aquitanie Duce Anacleti partes tuentibus; quem tamen posteriorem S. Bernardus miraculo à contumacia retraxit; qui etiam ad extinguendum Schisma præcipuum operam navavit. In Gallia à Ludovico Crasso honorifice susceptus Innocentius II. in Concilio Claromontano eodem Anno Antipapam anathemate confixit, quem sequenti A. in Concilio Sandonyliano & Leodiensi denuo damnavit. Illud denique in Synodo Pisana A. 1134. iteravit. Tandem Lotharii Imperatoris armis, & S. Bernardi adhortationibus ac miraculis fractæ Schismaticorum vires, Anacleto Antipapa insuper mortuo, utpote qui post octo tyrannidis arreptæ annos impænitens obiit A. 1138. Cum Schisma pene extinctum esset, ecce tibi Cardinales Schismatici, favente Rogerio Siciliæ Duce, Gregorium Cardinalem Presbyterum, Pontificis ornatum insignibus, & Victorem IV. appellatum, Innocentio II. opponunt; quod tamen non tam ex pertinacia Schismatici fecere, quam ut aliqua temporis mora interposita, pacem

cem cum legitimo Pontifice commodius inirent. Hujus sequestris fuit S. Bernardus, qui Victorem Antipapam insignibus exitum mox ad Innocentii pedes abiecit. Cardinales quoque ac Clerici Schismatici, nec non filii Leonis, Anacleti Antipapæ defuncti fratres, ipsi juraverunt obedientiam, ut Falco Beneventanus in Chronico, & ipse S. Bernardus epist. 320. testantur.

25. Schisma 26. idque pertinax Anno 1159. contra Alexandrinum II. confixit Octavianus, dictus Victor IV.

Occasionem Schismatici dederunt ipsi Cardinales, post mortem Hadriani IV. pro electione novi Pontificis triginta numero in Basilica Vaticana congregati; quorum pars potior flecti à partibus Guilelmi Siciliæ Regis, reliqua vero Imperatori Friderico Anorbarbo favebat. Quatuordecim ergo ex prioribus Rolandum Senensem, familia nobili Bandinella ortum, prius Canonicum Lateranensem, postea Cardinalem prius elegerunt Friderico invisum; novem deinde ex posterioribus Octavianum Fridericianarum partium in Sacro Collegio Antesignanum Pontificem designarunt. Rolandus Alexander III. Octavianus Victor IV. appellatus est. Quinque Cardinales reliqui hesitantes primum, mox ad majorem partem se adjunxere, & suffragiorum numerum ad 19. auxere. Tum quinque ex his, qui Victori fuerant suffragati, ad Alexandrum etiam accessere; atque ita 23. Cardinales suffragatores habuit Alexander, quinque tantum Octavianus. Qui tamen superbia & audacia incredibili Pontificis vestimentis, quæ Alexandro in ipsa inaugurationis solemnitate è manibus per vim eripuerat, ornatus, faventibus Senatoribus & Nobilibus Romanis Friderico Imp. additis, Sedem Apostolicam invasit. Alexander vim metuens cum suis Cardinalibus in molem Hadriani secessit, in qua ab adversa factione conclusi diebus 9. detenti sunt.

Tom. II.

Tandem Populus veritate & æquitate electionis cognita, Pontificem & Cardinales in libertatem asseruit. Qui Nympham cum suis se conferens, ibi Dominica post festum S. Marthæ ab Ostiensi Episcopo consecratus est, ubi Octavianum ejusque Consecratores anathemate confixit. Legationes & Litteræ ab utraque parte missæ ad Principes. Fridericus Imperator Curiam in speciem Concilii Papiani convocavit, cui littere se cum renuisset Alexander III. quinquaginta Episcoporum, quos Imperatoris favor impellebat, sententia damnatus est; & Octavianus legitimus Pontifex sub Victoris IV. nomine declaratus; qui tamen à reliquo pene orbe Christiano, etiam Græco tanquam Antipapa reiectus; atque ab Alexandro, qui constituto Vicario Romæ Julio Cardinali in Galliam se receperat, iteratis vicibus anathemate cum suis Sectatoribus percussus est. Obiit Octavianus Pseudo Pontifex An. 1164. ipseque substitutus est à Schismatica factione duorum ipsius Cardinalium superstitum alter Guido Cremonensis sub nomine Paschalis III. quem Fridericus in Conciliabulo Herbipolensi An. 1166. coacto confirmavit, qui propterea ab Alexandro III. A. 1168. habita Romæ Synodo ab Ecclesie commanione solemniter amotus est, quin Imperio privare Fridericum aggressus est Alexander An. 1170. Mortuo Paschali Pontifice, Fridericus Imp. ceterique Schismatici tertium Antipapam Alexandro opposuerunt, Joannem Abbatem Strumensium. Tandem Fridericus ad frugem rediens, pacem sinceram cum Alexandro inivit, Joannemque Antipapam, Callistus III. nuncupatus, Schisma ejuravit An. 1178. quo extincto Alexander An. 1179. Concilium Generale indixit prohibendo impostum Schismatici, dammandis heresibus, & restaurandæ disciplinæ, quod Romæ in Basilica Lateranensi celebratum, ac Lateranense III. Oecumenicum XI. existit. In quo, quantum ad primum cau-

Rrr

pat,

put, Canone primo celebre decretum editum est, vitandis impostero Schismaticibus opportunum, in quo dispositio Nicolai II. supra relata sublata est, ac constitutum, ut nulla Romani Pontificis electio censureretur, in quam *duæ partes* Cardinalium non conspirarent: quam singularem dispositionem circa Sedem Summam noluit Concilium ad inferiorum Prælatorum electiones extendere, sed ibi Majoritatem Suffragiorum in antiquo valore permisit per dictum Canonem. Quo etiam factum est, ut per duo fere Sæcula nullum Schisma Ecclesiam vexaverit. Notandum præterea, hac dispositione auctoritatem eligendi Romanum Pontificem Cardinalibus respectivè à Nicolao II. auctam, ex æquo privative ad omnes extraneos fuisse collatam, ut Lib. 1. Tit. 6. N. 53. advertimus; quæ tamen in posterioribus his electionibus post Urbanum II. ad ipsos in communi fere jam transferat, ut patet ex relatis electionibus.

26. Vigefimum septimum Schisma in Sede Romana ortum est Anno 1328. per Petrum Corbaro è S. Francisci Familia, Nicolai V. nomen gerentem, adversus Joannem XXII.

Simile est hoc Schisma Schismatici Novatiani & Guiberti, eo quod excitatum sit legitimo Pontifice Thronum Apostolicum per legitimam electionem quiete jam possidente. Ad illud tandem devenit est per emulationes inter Ludovicum Bavarum, electum Regem Romanorum, ac Joannem Romanum Pontificem: unde etiam cruentæ factiones in Italia Gibellinos inter & Guefos ortæ sunt, quorum primi partes Cæsaris, alteri Pontificis tuebantur. Ludovicus enim cum sua factione subinde prevalens An. 1328. cum 4000. equitum Romam ingressus, ut mortali quodammodo ictu peteret Pontificem in Galliis degentem, die 12. Maji Schismaticis & Apollatis Minoritis cum Abbate Fuldensi Nicolao Fabrianensi,

aliisque similibus farinae viris cum promiscua plebe congregatis, Petrum Raynalducii de Corbaria Ord. FF. Minorum Professorem, insignem hypocritam, & muliercularium, Antipapam creavit, & Nicolaum V. appellavit, ab eoque iterum coronatus est; cum ipsi prius purpureum pileum imposuisset. Scenicum hunc Pontificem, Cardinales creantem, Joannem XXII. verum ac legitimum Christi Vicarium, Catholicosque omnes diris devotentem, Legatos insuper in Orientem mittentem, Joannes XXII. anathemate cum omnibus suis Schismaticis fautoribus confixit. Nec diuturna fuit umbratilis ejus gloria; nam rebus Ludovici in Italia proligratis, eoque in Germaniam reverso, Corbarius Bonifacio Comiti se credit, quo sequestre veniam à Summo Pontifice obtinuit, insignia deposuit, Schisma & errores ejuravit Pisis primum, postea Avenione, ubi se laqueo collo injecto ad pedes Joannis XXII. abiecit. A quo & obtinuit, ut nulli, nisi Summo Pontifici esset subiectus: qui Pontifex eodem & tria millia aureorum ad vitam sustentandam annue placitavit; eundem nihilominus sub honesta custodia in Palatio retinuit, ut probaretur, an ambularet in tenebris vel in luce? ubi post triennium mortuus est. Videatur S. Antoninus 3. p. Chronici, Alvarus Pelagius lib. 11. *De plantu Ecclesie*, Wadingus, & alii.

27. Omnium reterrimum ac diuturnissimum Schisma fuit An. 1378. Ortum est in electione Urbani VI. cui in oppositum stetit Robertus Gebbenensis, Clemens VII. dictus.

Occasionem funesto Schismatici dedit Populus Romanus, qui Gregorio natione Gallo defuncto, quem duo ex eadem Natione jam præcesserant, precibus primum suasionibusque importunis, clamoribus deinde & minis Papam petiit natione Romanum, aut certe Italum eligi, irruptione etiam iterata in Conclave facta, adeo ut à tumultuante & furente Po-

Populo nihil non metuendum esset Cardinalibus, nisi ejus voto morem gererent. In his circumstantiis, quæ electionem tam parum liberam, adeoque facile oppugnabilem ut minus canonicam redderent, pluribus suffragiis tandem electus est Bartholomæus Priganus, patria Neapolitanus, Barenfis Archiepiscopus; ubi Clero Populoque electionem gratam habitibus, & Cardinalibus extra vim metumque positus à sex adhuc aliis electus, solitæ ceremoniis inthronizatus, assumpto nomine Urbani VI. periculum videbatur finitum; sed cum Urbanus zelo rigoreque intempetivo inhumanius eos tractaret, ipsos ad Schisma præcipitare visus est. Quare Anagninam fecessere Cardinalis XIII. natione Galli, uno dempto Petro de Luna Aragonio: ubi protestatione facta coram Petro de Croto Archiepiscopo Arelateni, monitoque primum per Oratores Urbano, ut dignitatem deponeret, quam legitima electio non esset consecutus, diem ipsi dixerunt, ut jus suum tueretur, ac processus contra eum habitos audiret: quibus juris formulis præmissis sententiam in eum tulere, ac Literas ad universos Fideles scripsere, Bartholomæum Barensem intrusum & Apostaticum Papam declarantes. Quibus peractis, Fundos in Regno Neapolitano se contulerunt, & tractis in partes suas tribus Cardinalibus Italis, solo Cardinali S. Petri cum Urbano remanente, Robertum Gebbenensem Tituli SS. 12. Apostolorum Presbyterum Cardinalem, annos dumtaxat 36. natum, Pontificem elegerunt 21. Sept. ejusdem An. 1378. Qui Clemens VII. appellatus est. Quod Schisma ipso modo suæ originis prælagiebat eam, quam postea nactum est, pertinaciam ac diuturnitatem. Stabant enim ex una & altera parte rationes, nonnisi ex intimis conscientiarum plicis eruendæ: & quidem pro Urbani legitima electione in foro externo efficaciter militabat, quod esto

ejus prior electio fuerit conjuncta cum vi & metu, adeoque minus canonica; nihilominus secunda fuerit facta, & quidem unanimiter, à Cardinalibus extra metum omnino positus: at Gallici Cardinales inter alia coram Archiepiscopo Croto. 2. Augusti ejusdem anni jurejurando testati sunt, se nunquam in tuto positos fuisse, nisi votum suum in Urbanum dirigendo: quæ etiam iterata Conclavis pertractatione percussis simulato animo eidem dedissent; atque eodem animo in ejus coronatione comparuisse, eique homagium præstitisse, uti testantur eorum Literæ Encyclicæ. Existente casu tam intricato, Joanna Siciliæ Regina, & Otho Vir ejus in protectionem suscepserunt Antipapam, offensi ab Urbano VI. Horum exemplum secutus est Rex Christianissimus Carolus V. & ejus Filius Carolus VI. industi à Cardinalibus Gallicis, Joannes Callellæ, & Petrus Aragoniæ Reges. E contra Wenceslaus Rex Romanorum, Italia & Germania penè tota, Anglia, Hungaria, Lufitania, ac ceteræ fere Nationes & Geates in fide & obedientia Urbani permanserunt. Nonnullis interdum variantibus, donec generali Concilio controversia dirimeretur; unde nomen diversarum *obedientiarum* in Ecclesia ortum est, quo se nomine in hoc Schismatico appellare maluerunt Christiani, quam Schismaticorum, cum ex dictis & dicendis omnino fere excusabili ignorantia laboraverint, quis esset verus Pontifex: quod vel ex eo patet, quod in singulis obedientis homines flourerint vitæ sanctitate, quin miraculorum gloria illustres.

28. Mortuo Urbano VI. & Clemente VII. Antipapa Schisma perduravit, quod vigefimum nonum in Ecclesia dicere placet.

Equidem per Cardinales obedientie Urbani in Petri Sedem canonice substitutus est Romæ Bonifacius IX. Sed Cardinales obedientiæ Clementis, eo Ave-

nione An. 1394. mortuo, eidem subliteruerunt Cardinalem Petrum de Luna Benedictum XIII. nuncupatum. Pro extinctione Schismatis multum laboravit Universitas Parisina, multisque fuit Benedicto, ut Pontificatum deponeret: at imperfuasibilis mansit Benedictus. Nec Bonifacius omnibus conatibus suis Principes ei adherentes ab ejus obedientia retrahere valuit. Id quod neque perficere valuit ejus Successor Innocentius VII. Post cujus obitum, cum Benedictus XIII. jurjurando promississet, se Pontificatu abdicaturum, si Neohelendus à Cardinalibus obedientie Innocentianae idem à se ante electionem præstandum promitteret, quæ erat unica, etque exoptatissima ratio Ecclesie unionem redintegrandi. Cardinales ejusdem obedientie hac conditione suscepta A. 1406. elegerunt sub hac conditione Angelum Corrarium, Tituli S. Marci Presbyterum Cardinalem, magis in Procuratorem Pontificium, quam Pontificem, quamvis usque ad tempus requisitum pro resignatione verus fuerit Pontifex. Qui dum Savoniam, ubi ex condito cum æmulo suo Benedicto de inaura cessione agendum erat, se conferre negligeret, persuasus à Nepotibus & Consanguineis, quos nimium fovit, infidias vix ejus ibidem struit, tergiversationis & collusionis cum Petro de Luna (quamvis ipsam his artibus vicerit Petrus) auctor evasit. Schismatis proin extinguendi studio ab ipso secesserunt Cardinales, & cum adversæ obedientie Cardinalibus conjuncti Pisanum Concilium indixerunt, & celebrarunt; in quo ipsum cum æmulo exautorarunt, & alterum Pontificem elegerunt: quo confilio dum medicas manus innocenti animo inveterato Ecclesie malo admove-re voluit Concilium, illud magis exulceravit; tres enim in Ecclesia post hanc electionem comparere Pontifices, Petrus de Luna, qui Benedicti XIII. Angelus Corrarium, quæ nomen Gregorii XII. as-

sumpsit, & recens electus Alexander V. Angelus enim Corrarium Concilium Pisanum disturbare conatus est, altero celebrato Austria in Aquilejensi Provincia An. 1409. quod Universale dixit, quamvis paucissimi Prælati eidem interfuerint, in quo ejus & Antecessorum electio approbata, Roberto Gebbenensi, Petro de Luna, Alexandro, eorumque adherentibus diris devotis. Cardinalibus, qui à se defecerant, diem dixit Gregorius, in eosque tulit exautorationis sententiam, jam versus Antipapa, cujus nulla ab Ecclesia habita est ratio; sed Alexander V. legitimus Pontifex Decreta Pisani Concilii confirmavit. Quo mortuo à sedecim Cardinalibus electus est Balthasar Costa Neapolitanus, Tituli S. Eustachii Presbyter Cardinalis, vir bello, quam Ecclesie regenda aptior, Gregorio ac Benedicto in suis obedientis interim perseverantibus: qui post celebratum à se Concilium Romanum, quod ob paucitatem Prælatorum in Generale evadere nequit, Concilium œcumenicum Constantinense ad Kal. Nov. An. 1414. indixit, in quo, Deo Optimo Maximo propitio, ultima tandem manus ad extinguendum horribile Schisma adnota est. In eo siquidem prioris collusionis labem eluit Gregorius XII. liberrima cessione facta in ejusdem Sessione 14. Et quamquam Joannes XXIII. qui cessionem ob pacem Ecclesie promissam juramento firmaverat, penitentia ductus dissolutionem ejusdem Concilii meditaretur; ejus tamen conatus in irritum abiverunt, nam Scaphusio, quo aufugerat, reductus, atque exautoratus saltem externe humiliter paruit: & quamquam mentem postea mutaret, ac propterea custodia traditus fuerit; quin ad Martinum V. qui ad indicibile gaudium Patrum ac omnium Ordinum Concilii unanimis Cardinalium suffragiis in Christi Vicarium electus fuerat, adductus, fuga elapsus sit; liber tamen, suisque juris factus, meliori consilio, suæque

que sponte Florentiam venit, ubi ad pedes Martini V. procumbens, eum legitimum Pontificem agnovit. Cum eodem Joanne & Petro de Luna exautoratus fuerat in eadem Synodo Constant. qui nihilominus Alphonso Regis Aragonie protectione fretus, ad ultimum usque habitatum, desertus à Cardinalibus usque ad duos, atque à reliquo toto Orbe Christiano, in pernicia permansit. Post cujus obitum idem Alphonso à duobus Pseudo-Cardinalibus eligi curavit in theatricum Papam Egidium Munione: quo demum cum Martino gratiam ineunte, insaultum Schisma extinctum est.

29. Trigesimum & ultimum Schisma ortum est in Sede Romana An. 1439. per Amadeum Sabaudie Ducem, qui nomen Felicii V. assumpsit, & contra Eugenium IV. stetit.

Schisma excitavit Concilium Basileense, postquam post Sessionem 25. in Conciliabulum Schismaticum degenerasset; prætextum sui ausus sumpsit ex Decreto Eugenii, quo Concilium illud dissolvi ac transferri præcepit; ob quam attemptationem, ut dicebant Adversarii, Sessione 31. An. 1438. celebrata, Pseudo-Synodus Eugenium suspendit ab omni Pontificatus Administratione tam in Spiritualibus, quam in Temporalibus; nec satis, Sessione 34. An. 1439. ipsam depositionis sententiam in eandem, tanquam in notorium & manifestum contumacem, mandatis Ecclesie Universalis inobedientem, &c. vibrare ausum est idem Conciliabulum; cui tamen Sessioni non interfuerunt nisi 7. Episcopi, teste Augustino Patricio c. 114. aut ad summum 8. vel 9. Authore

Joanne Turrecremata, quos & nominatim recenset in responsione ad Basileenses; ac demum eodem A. Sessione 39. Kal. Decembris celebrata, Amadei Sabaudie Ducis in secessu Rippalensis vitam religiosissimam agentis, in Summum Pontificem electio à Cardinali Arelatenfi & 32. deputatis facta, promulgata est, qui nomen Felicii V. assumpsit. Quem dum damnasset Eugenius, ejus sententia Sess. 41. rescissa est. Schisma per aliam Synodum œcumenicam componendum judicavit Fridericus Cesar & Rex Christianissimus, Germania interim neutralitatem eligente: qua stante Fridericus nihilominus voluit, ut Legati sui Eugenium ut Romanum Pontificem venerarentur, non vero Felicem, quem etiam signo vel verbo talem profiteri sedulo cavuit ipse Imperator in habitu cum ipso colloquio. Res itaque hæc in suspensio mansit usque ad mortem Eugenii IV. quæ contigit 7. Kal. Martias An. 1447. electo enim in ejus locum Nicolao V. Fridericus Rex Romanorum in solemnè Ordinum Conventu confirmata neutralitatis abrogatione, & omni cum Felice V. & Basileensibus Patribus communicatione vetita, obedientiam ab omnibus Imperio subditis ipsi exhiberi jussit; & ipse Amadeus An. 1449. Pontificatum lubens deposuit, cujus cessionis tabulas exhibet Odoricus Raynaldus. Basileenses Nicolaum V. in Summum Pontificem elegerunt, ac Amadeum ceu concordie zelatorem, & Ecclesiasticæ pacis auctorem commendarunt, quæ deinceps usque ad præsens tempus nullo Schismate turbata est.

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *